Ignaz Schmutzer

Ignaz Maria Adriaan Schmutzer is geboren op 8 oktober 1920 in Batavia. Hij was de zoon Joseph (Jos) Ignaz Julius Marie Schmutzer en Lucie Cornelie Amelie Hendriksz van Delden. Hij had twee broertjes; Eduard Julius Maria (Batavia, 4 september 1923) en Adriaan Karel Maria (Batavia, 6 januari 1924). Het gezin was katholiek.

Zijn vader bestuurde samen met zijn om Julius Robert Anton Marie Schmutzer de Gondang Lipuro Suikerfabriek. Bij het overlijden van zijn vader in 1946 werd verteld dat Schmutzer werkte *"met een voor die dagen in suikerkringen ongewoon verlichte opvatting over de Nederlandsche taak jegens de bevolking van Nederlandsch-Indië. ... Op Gondang Lipoero werden alle agrarische toestanden zoo geregeld, dat in de eerste plaats de belangen van de inheemsche bevolking gediend zouden worden."* Op zijn fabriek was ook een padvindersgroep actief. Zijn ouders spendeerden veel tijd en geld aan de Stichting Jeugdzorg te Batavia (Jakarta) en aan vele andere projecten van sociaal-ethische aard (samen met zijn broer en schoonzus).

Zijn vader werd in 1930 te Utrecht benoemd tot hoogleraar kristallografie, mineralogie en petrologie en het gezin keerde terug naar Nederland. Het gezin woonde in Utrecht op de Maliesingel. In 1939 werd hij lid van de Raad van de Vereniging van de Nederlandse Padvindersvereniging (NPV). In ieder geval Ignaz was lid van Scouting. Hij beschrijft in zijn verhoor als Engelandvaarder dat hij zich aan het begin van de oorlog inzette *om padvinderij door te laten gaan.*

Ignaz ging naar de HBS en daarna deed hij zijn propedeuse economie in Tilburg.
Al voor de Tweede Wereldoorlog trokken de Schmutzers zich *"ten kost van grote persoonlijke financiële offers*" het lot aan van *"uit Duitschland verdreven christelijke niet-'ariërs', later ook van Spaansche politieke vluchtelingen*", alhoewel hun steun niet alleen was beperkt tot geloofsgenoten. Zijn vader werd na de Duitse inval in Nederland al op 13 juli 1940 gearresteerd wegens "landesverräterliche Tätigkeit". Via het Oranjehotel in Scheveningen en het Huis van bewaring in Utrecht, ging hij naar de Alexanderplatz te Berlijn. Hierna werd hij geïnterneerd in concentratiekamp Sachsenhausen en concentratiekamp Buchenwald. Uiteindelijk kwam hij terecht in Kamp Haaren en het voormalig kleinseminarie Beekvliet bij St Michielsgestel. Op een gegeven moment wist hij te vluchten en dook onder.

Ignaz begon met onderduiken in december 1942 omdat er veel razzia's werden gehouden en hij actief was in de ondergrondse. Hij hielp studenten onder te duiken en het laten doorgaan van padvinderij. Daarvoor was voedsel nodig. De studenten liet hij onderduiken op het landgoed Lage Vuurse van dhr Bosch van Drakenstein in Baarn, waar hij werkte als rentmeester. Hij stond in contact met de burgerlijke stand in Utrecht om valse persoons-bewijzen te krijgen. Hij werd op een gegeven moment opgepakt op verdenking van diefstal van graan maar kwam na 5 dagen vrij. Op 6 mei 1943 meldde hij zich bij de bezetter in

verband met de Anti Studenten Actie, om moeilijkheden voor zijn familie te voorkomen. Hij hoopte in Duitsland te kunnen ontsnappen en naar Engeland te gaan. Eerder had hij al twee keer geprobeerd naar Engeland te komen, maar kwam niet verder dan Brussel. Hij werd op 13 mei 1943 tewerkgesteld bij de Mauserwerke in Berlijn en kwam in contact met de ondergrondse. Deze organisatie hielp Nederlandse studenten die in Duitsland tewerkgesteld waren met hun vlucht. Half september 1943 besloot Ignaz naar Spanje te gaan. Hij trouwde in november 1944 in Madrid, hij was toen 24 jaar oud. Uiteindelijk kwam hij op 6 januari 1945 via Lissabon aan in Londen.

Hij ontving het Kruis van Verdienste voor het voorbereiden en uitvoeren van een plan tot ontsnapping uit bezet Nederland en heeft na vele moeilijkheden Engeland bereikt.

Later hertrouwde hij in 1965 met Pauline Adeline Antoinette (Puck) Versteegh.

Hij is overleden op 17 maart 1977 in Jakarta, Indonesië en werd begraven in Utrecht.

Zijn broer Eduard was student in Utrecht en probeerde als Engelandvaarder via de zuidelijke route naar Engeland te gaan. Hij werd opgepakt en kwam terecht in een Duits concentratiekamp. Hij ontving na de oorlog het Verzetsherdenkingskruis. Eduard werd professor in politieke wetenschappen en Geschiedkundige. Hij is overleden op 14 juli 2019 in Den Haag,

Zijn broer Adriaan ontvluchte uit St. Gillus in Brussel en sloot zich aan bij de Nederlandse Strijdkrachten in bevrijd gebied. Hij ging wonen in Luxemburg en is daar overleden op 31 oktober 1990. Hij is begraven in Begraafplaats St. Barbara, Utrecht.

Meer informatie

Registratie Ignaz Adriaan Maria Schmutzer in 1913 te 's-Gravenhage » Open Archieven
Ignace Adriaan Maria Schmutzer (1920-1977) » Stamboom Zuur-Van Vuure » Genealogie Online
Pauline Adeline Antoinette - Puck Versteegh (1924-1998) » Stamboom Zuur-Van Vuure » Genealogie Online
Ignace Adriaan Marie Schmutzer (Batavia, 8 oktober 1920 - locatie onbekend, datum onbekend) - Netwerk Oorlogsbronnen
Reizen van Engelandvaarders | Nationaal Archief
| Nationaal Archief
(Dapperheids)Onderscheidingen (NIMH / Nederlands Instituut voor Militaire Historie) - Nederlands Instituut voor Militaire Historie (archieven.nl)
2015-04-SCHAKEL.pdf (museumserver.nl)
Engelandvaarders erelijst 1940-1945 · S t/m Z (geni.com)
Scheringa / Schoutrop - Stichting Neerlandsch Verzetsmonument
Eduard Schmutzer (locatie onbekend, 4 september 1923 - locatie onbekend, datum onbekend) - Netwerk Oorlogsbronnen
Ignaz Adriaan Marie Schmutzer - Zoeken naar Engelandvaarders

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op http://vrijheid.scouting.nl voor meer informatie en alle andere verhalen.